Godina II. — Broj 463.

CJENA LISTU: U predplati za čitavu godinu K 22·—, za polugodište K 16·—, tromjesečno K 8·—, mjesečno K 3·—, u maloprodaji 10 helera. — OGLASI primaju se u upravi lista trg Custoza broj 1, te se računaju po 30 helera za prostor visok 4 milimetara i dug 8 cm.

HVRATSKI LIST

Izlazi u Puli, svaki dan u 5 sati ujutro.

Srijeda, 18. listopada 1916.

„HRVATSKI LIST“ izlazi u nakladnoj tiskari JOS. KRMPOTIĆ u Puli, trg Custoza broj 1. Uredništvo se nalazi u Sidnejskoj ulici broj 24. — Odgovorni urednik: JOSIP HAIN u Puli. Rukopisi se ne vraćaju. Ne uvažuju se anonimni dopisi. Nefrankirana pisma se ne primaju.

Austro-ugarski ratni izvještaj.

Beč, 17. (D. u.) Službeno se javlja:

Istočno bojište.

Fronta nadvojvode Karla: U pograničnom području južno Nagyszebena (Hermanstadta) i Brassa (Kronstadta) ostao je položaj nepromijenjen. U gorju Györgyö traje dalje rumunjski otpor. U kutu triju zemalja, južno Dornavatre potjerasmo neprijatelja sa visina istočno Neagre. U šumskim Karpatima i južno Dnjestra bili su odbiti pojedini ruski napadaji.

Vojna fronta bavarskog princa: Traju dalje bojevi na Narajowki i u Voliniji. Neprijatelj je bio opeta u obima predjelima teško poražen. Južno Lipnice dolne su jurišale ruske mase sve do u noć protiv položaja njemačkih četa. Sve je bilo uzaludno. Njemački su gardni bataljuni postisnuli bačenog neprijatelja u njegove jarke te su se tamo ustalili. U rukama naših saveznika ostade 36 časnika, 1900 momaka i 10 strojnih pušaka. U Voliniji su Rusi opeta upravili svoje navale protiv njemačkih i austro-ugarskih četa generala pukovnika Tersztyanszkoga. Nakon žestokog opstrijeljavanja udariše poslije podne ruske kolone među Pustomityjem i Swininchyjem, zapadno Bubnowa, južno Zaturcyja i među Zaturcyjem i Kisielinom. Neprijatelj je usprkos strašnih gubitaka obnovio svoje juriše na pojedinim mjestima do tri puta, a sjeverno Zaturcyja dapače i 10 puta ali ni taj silni udarac premočnih četa nije mogao da uskoleba junačkih branitelja. Neprijatelj nije nigdje prodro. Naše su čete imale potpun uspjeh.

Talijansko i jugoistočno bojište

Nema osobitih dogodaja.

Zamjenik poglavice generalnog stožera
pl. Höfer, podmaršal.

Njemački ratni izvještaj.

Berlin, 17. (D. u.) Iz velikog se glavnog stana službeno javlja:

Zapadno bojište.

Vojska gen. maršala vojvode Albrechta würtemberškog.: Na mnogim točkama fronte živa djelatnost ophodnja i živahna vatra.

Kod vojne skupine prijestolonasljednika Rupprecha stajali su položaji na obim stranama Somme čitav dan pod teškom topovskom vatrom, na koju smo čvrsto uzvraćali. Kod suzbijanja neprijateljskih baterija su naši letioci-motrioci valjano pomagali. Na večer su bile provedene navale sjevorno rijeke protiv spojnih linija Gueudecourta i Sallyja, a južno rijeke protiv naših položaja sjeverno Fresnes-Mazancourta. Kod Gueudecourta propadoše juriši u zatvornoj vatri, kod Sallyja i Fresnesa izjaloviše se u bojnim iz bliza, koji još uvijek traje oko malenih dijelova jaraka. Naši su letioci oborili 6 neprijateljskih ljetala, od kojih 3 za neprijateljskim linijama. Kapetan Bölcke je opeta postavio izvan boja dva protivnika.

Fronta njem. prijestolonasljednika: U Champagni bio je odbit francuski napadaj sjeverno Lemesnila. U Argonama i u području Maase bio je na nekojim mjestima topovski boj živahan.

Istočno bojište.

Fronta bavarskog princa: Fronta Linsingove vojne skupine zapadno Lucka i ona gen. pukovnika Böhm-Ermollija na Narajowki bila je opeta pozorište pobjedonosnog suzbijanja jakih neprijateljskih navala, kod kojih su Rusi opeta bez svakog uspjeha žrtvovali mase ljudi. Tako su od rana jutra svježe i nanovo popunjene skupine do deset puta uzaludno jurišale na pod najjačom topovskom vatrom stojeće položaje hanoverskih i braunschweigskih četa, među Siniawkom i Zabilnom i protiv austro-ugarskih linija jugozapadno Zaturcyja. Na večer su bile poduzete protiv odsjeka Postomyty-Bubnow nakon žestoke topovske pripreve do tri puta opetovane jake navale, koje su bile takođjer osujećene uz velike gubitke. Protiv položaja vojske generala grofa Bothmara naperena neprijateljska topovska vatra porasla je poslije podne do najveće žestine te je, prekinuta samo ponovnim neprijateljskim navalama, trajala sve do mraka. I tu su sve pješadijske navale bile suzbite te neprijatelj teško poražen. Tamo su gardni strijelci i pomeranski grenadiri pritisnuli za uzmičućim neprijateljem, uzeli su najprednje jarke u širini od 2 km te su zarobili 36 časnika i 1900 momaka, a zaplijenili 10 strojnih pušaka.

Fronta nadvojvode Karla: 15. t. mj. poduzeta navala ruskih bataljuna kod Jamnice (sjeverno Stanislava) ostala je baš tako bez uspjeha kao što i navale protiv vrška Comana. U Karpatima su južno Dornavatre naše čete zauzele visine istočno potoka Neagra.

Sedmogradsko bojište.

Na cestama, što vode preko klanaca istočne fronte, se Rumunji opiru. Jižno i zapadno kotline Kronstadt (Brasso) je položaj u cijelosti nepromijenjen.

Balkansko bojište.

U Dobrudži nema ništa nova.

Na macedonskoj fronti su bile suzbite prostrano ograničene navale kod Gradešnice (južno Monastira), na Černi i sjeverno Nidze planine.

Prvi majstor glavnog sjela Ludendorff.

Bugarski ratni izvještaj.

Sofija, 16. (D. u.) Službeni izvještaj. Glavni stan javlja:

Macedonska fronta.

Prema novijim vijestima bila je neprijateljska navala od 14. t. mj. na obim stranama željezničkih pruga Bitolj-Florina suzbita uz ogromne gubitke za Francuze. Pred frontom pojedinih naših bataljuna pokopali smo 485 lješina. Tijekom posljednjih dviju dana t. j. 14. i 15. t. mj. su Srbi napeli na nečuveni način sve sile, da probiju bugarsku frontu na Černi, među Brodom i Skočivirom, ali svi su napori ostali bez uspjeha. U istom su odsjeku proveli Srbi u noći od 15. na 16. t. mj. uzastopce osam vanredno ljutih navala, ali su bili odbiti uz velike gubitke za njih. Na fronti Moglenica živahna topovska djelatnost. Bijaše vatrom zadržan slabiji napadaj neprijateljske pješadije sjeverno Gruniša. Zapadno i istočno Vardara do jezera Dojran slabija topovska paljba i po nas povoljan sukob među patrulama kod Buzuka. Na fronti Strume okršaji među ophodnjama i mještimice topovska paljba.

Rumunjska fronta.

Nema nikakve promjene. Dan je prošao mirno.

Turski ratni izvještaj.

Carigrad, 16. (D. u.) Glavni stan javlja:

Na kaukaskoj fronti za nas povoljna čarkanja.

Na ostalim frontama nema ništa važna.

Brzojavi.

Hindenburg o položaju na rumunjskoj fronti.

Budimpešta, 17. (D. u.) „Budapesti Hirlap“ priopćuje razgovor svog suradnika sa Hindenburgom, koji je među inim izjavio: Došli ste k meni u sretan čas. U vašoj domovini i u Sedmogradskoj potječu događaji sjajno. Mi čvrsto pritištemo na neprijatelja. Domala će i posljednji rumunjski vojnici biti istjerani i Ugarske. Ja ću se tome vrlo veseliti, jer sam želio a i očekivao taj brzi preobrat i sudbinu, koja je novog neprijatelja tako naglo stigla.

Talijanska linijska ladja dignuta u zrak.

Lugano, 16. Prema došlim vijestima bila je dignuta u zrak talijanska linijska bojna ladja „Regina Margherita“.

Filipescu umro

Lugano, 17. (D. u.) Talijanski listovi javljaju, da je Filipescu umro.

Pred zasjedanjem dume.

Stockholm, 15. „Novoje Vremja“ javlja, da će se pred zasjedanjem dume sastati sve frakcije naprednog bloka. Sredinom listopada ponovno će početi djelovanje pitsarne naprednog bloka. Ovaj biro se bavi sa sastavkom rasporeda sjednice, a nacrt će se predložiti odbomu starješinstva na odobrenje. U svezi sa novim promjenama u ministarstvu očekivaju se strasne debate u dumi. Predavanje člana dume Kerenskog u Samari o rasporedu četvrtog zasjedanja dume bilo je zabranjeno. U državnom će vijeću istupiti Gučkov sa oduljim govorom o unutrašnjoj politici vlade.

Božobnja inozemska propaganda Njemačke.

Bern, 16. „Berner Tagblatt“ objavlja vijesti pariškog „Journala“, koji tvrdi, da je Njemačka izdala 250 milijuna maraka za propagandu u inozemstvu. List se žestoko obara na ove klevete osobito radi toga, pošto „Journal“ tvrdi, da je Njemačka vlada namijenila listovima u njemačkoj Švicarskoj 5 milijuna maraka.

Nasilje na neutralnu trgovinu.

Kristijanija, 16. „Verdens Gang“ javlja iz Londona, da je engleski ministar trgovine navijestio nove prisilne mjere proti vlasnicima neutralnih brodova, koji su dali svoje brodove graditi na engleskim brodogradilištima. Ovi će morati ili prodati ili pako iznajmiti brodove engleskoj vladi uz polovičnu brodarinu.

Francuske prićuve

Ženeva, 16. Francuska je komora nastavila raspravu o pitanju pričuva. Zastupnik je Maurier obnovio svoj zahtijev, utemeljujuć svoju interpelaciju, da francusko vojno vodstvo mora iscrpiti sve za rat sposobne sile u zaleđu nalazećih se vojnika prije nego šalje „lijepu mladež godišta 1918“ u vatru. Interpelant traži šire iskorišćenje ženskih ratnih sila i upotrebljenje godišta 1880. kao što i branitelja od 4 ili 5 godeteta za zgotovljenje municije. Zato neka se šalje dio od 240.000 ne mobilizovanih činovnika u rat. Zastupnik napada ministarstvo, jer ne umije istrijebiti „ambiskeja“, (to su ljudi, koji se sustežu od vojničke službe). Zastupnik Rouger raspravljao je o drugoj strani pitanja krize u pričuvama: Unovačenje poluspособnih i bolesnika. Vlada bi morala pritegnuti jače sile saveznika, koji su spremni na svaku žrtvu. Podtajnik ratnog ministarstva Thomas je odgovorio, da su kod pravljenja municije specijaliste nenadomjestivi. Od radnica municije bilo je odaslano 14.800 momaka u depoje za redove dok je 8755 momaka otišlo na frontu. Kako je nužno, da se postigne najviša mjera fabrikacije municije, potrebni su desetki hiljade municijskih radnika. Pokušaji sa kolonijalnim radnicima nijesu imali žalibože povoljnih rezultata. Bio je na to predložen dnevni red radikalno socijalističke stranke, koji sadržaje sve tužbe ali u ostalom izriče vladi povjerenje.

Uzrok rumunjskog uzmaka.

Basel, 16. Iz Bukarešta se javlja: Uzrok uzmaka Rumuna iz njihovih položaja u Sedmogradskoj jest brojna premoć austrijskih i njemačkih četa. Sada su rumunjskim četama bila dovedena znatna pojačanja, koja su čvrsto zaposjela karpatske klance i gorske kose.

Iz Italije.

Rim, 17. (D. u.) Vlada je raspisala nagradu od 100.000 lira za onoga, koji do 28. veljače 1917. daje sigurnih podataka, e bi se ustanovilo eventuelno zločinačko djelovanje kod nezgode bojne ladje „Leonardo da Vinci“ i da se omogući uapšenje krivca.

Engleski gubitci.

London, 16. Posljednji popis gubitaka sadržaje imena 148 časnika i 2650 momaka.

Iz Grčke.

Lugano, 16. Iz Pariza se javlja: Francuska i Engleska priznadoše Venizelosovu provizornu vladu u Solunu i na Kreti. Druge antantine vlade nijesu se još odlučile.

Pariz, 17. (D. u.) „Temps“ javlja iz Atena: Grčke čete, što su se nalazile na Krfu i kojima antanta nije dopustila da otputuju, bile su po nalogu vojnog ministra odredjene za Epir. 24. grčka pješ. pukovnija bila je iz Santamere prevedena u Artu. Oklopnjača „Hydra“, čiji su se časnici i momčad priključili revolucionarcima, usidrila se je pred Solunom.

Lugano, 17. (D. u.) Prema talijanskim je listovima bilo otvorenje grčke komore, koja bi, kako je poznato, imala biti prema antantinim listovima raspuštena, naredbom kralja Konstantina odgođeno od jučer na 13. studenoga.

Amterdam, 16. „Morning Post“ javlja iz Atene pod 13. listopada: Odijeljenje iskrcanih Francuza, koje je prošle noći zaposjelo stanicu željeznice u Larisi, našlo je tamo dvije nove poljske baterije, koje su imale biti otpremljene u Larisu. Grci su se htjeli povući i iskrcati topove, ali ih je francuski časnik u tom spriječio. Francusko će odjeljenje dobiti znatna pojačanja. Kraljevsko dobro „Tatoi“ jako je utvrđeno. Svi ulazi bivaju strogo straženi. Ulaz je dozvoljen samo posebnom dozvolom.

Stockholm, 14. Francuski listovi javljaju iz Atene: Obalne utvrde, za koje su savezници zatražili, da se imadu razoružat, nalaze se na Lipsu, na Salamini, na rtu Georgij i na rtu Kermae. Ostale će tvrdjave zaposjesti alijirci.

Haag, 16. „Morningpost“ zahtijeva, neka četvorni savez zaplijeni i grčke arsenale, a ako se Grčka bude i dalje nijekala, da ispuni svoje dužnosti napram Srbiji, neka joj se za vrijeme rata preuzme i upravna carina, da se dijelom državnih dohodaka pokriju ratni troškovi Srbije.

Rotterdam, 16. U nekom je razgovoru izjavio Venizelos, da stoji na njegovoj strani devet desetina pučanstva Nove Grčke i svijuo otoka.

Budimpešta, 16. Vijest „Morningposta“ iz Atene kaže, da kraljevi vjerne čete ne taje, da će se u slučaju priključenja Grčke četvornom savezu povući sa kraljem prema sjeveru, da će se okupiti u Trikali te da će tamo čekati na njemačke čete, s kojima će poći protiv četvornog saveza. Atenski dopisnik „Morningposta“ ne zna, da li je kralj sporazuman s tom osnovom.

Rotterdam, 16. Prema glasovima iz londonskih financijalnih krugova očekuje se u Grčkoj državni bankerot. Posljednici grčkih državnih zadužnica, kojih ima kod središnjih vlasti vrlo mogo, bit će teško oštećeni. U mjesecu rujnu imala je grčka državna blagajna na raspolaganje 360.000 franaka, a imalo se platiti 20 milijuna franaka prešnih dugova. Novčane vode grčke vlade u Parizu i Londonu su vlade četvornog saveza zaplijenile.

Neprijateljski ratni izvještaji.

Rusija.

14. o. mj. Zapadna fronta: Na izvoru Stochoda, u okolici sela Raimiasto, kod Semerynykija, južno Kisielina i u šumovitom predjelu zapadno Bubnowa poduješe naše ophodnje uspješne pothvate, za koji su potjerale neprijateljske poljske straže i zauzele njegove jarke. Neprijateljske su protivavale bile našom vatrom suzbite. U predjelu Dornavatre topovski boj. Pao je hrabri zapovjednik jedne turske kozačke pukovnije, pukovnik Tuskajev.

U Dobrudži ništa osobita.

Engleska.

14. poslije podne. Prošle smo noći 2 puta sa uspjehom iznenadili neprijateljske jarke sjeverozapadno Yperna i jugozapadno Hullucha.

Na večer: Kod mjesnih navala znatno smo pobljšali naš položaj u blizini šanca „Schwaben“. Zarobismo 200 momaka. Osim djelovanja topništva i opkopnih muzara nema na ostalo fronti ništa važna.

15. poslije podne. Jučerašnja poduzeća kod šanca „Stuff“ i „Schwaben“ bila su vrlo uspješna. Sjeverno šanca „Stuff“ pročistili smo dva neprijateljska opkopa u širini od 200 jarda; kod šanca „Schwaben“ bio je naš uspjeh još veći. Zadali smo neprijatelju velikih gubitaka. Tijekom obiju poduzeća zarobismo časnika i 303 momka. Prošle noći prodnijesmo u neprijateljske opkope zapadno Seresa (?), sjeverno Rocquellincourta, sjeveroistočno Festuberta i sjeverno Neuve-Chapelle te učinismo zarobljenika.

15. Solunski izvještaj. Na fronti Strume je naše topništvo opstrijeljavalo Seres, njegov kodvodvor i Baraki-Djumu. Na dojranskoj su fronti bile neprijateljske sveze u noći na 14. t. mj. cilj živahne topovske vatre.

Francuska.

15. Istočna vojska. Na čitavoj fronti sredoje djelovanje topništva. Srpske čete napreduju na lijevom brijegu Černe. Francuska je eskadronа prekinula željezničku prugu južno Seresa.

15. o. mj. u 3 sata poslije podne. Na jugu od Somme su pokušali juče poslije podne Njemci više protunavala na položaje, što su ih tečajem dana osvojili Francuzi. Neke je od ovih protunavala razbilo naše topništvo svojom vatrom još prije, nego li se je neprijatelj mogao prikućiti našim linijama. Druge su se sve osujetile francuskim navalama, kojima se držalo i učvrstilo sve osvojeno zemljište. Na ostalo je fronti razmjerno noć mirno protekla. Unatoč oblacima, koji su se spustili do 300 metara na zemlju i unatoč neprobojnoj magli, francuski su zrakoplovi živo sudjelovali kod jučerašnjih bojeva južno od rijeke i međju visine od 200—300 metara, te učinili više, nego li se je moglo od njih očekivati. Kod posljednjega bombardementa na tvornicu puškaa u Oberndorfu je oborio avijatik Lusterry s eskadre američkanskih zrakoplova svoj peti njemački zrakoplov.

15. listopada, 11 sati u noći. U predjelu Somme velika djelatnost topništva i letioce. Brog tekom jučerašnjih bojeva o odsjeku Ablaincourt-Belloy učinjeno neranjenih zarobljenika poskoče je na 1100 vojnika, od kojih 19 časnika.

Na ostalom dijelu fronte nema ništa nova.

Rumunjska.

14. listopada. Sjeverna i sjeverozapadna fronta: Slabi okršaji zapadno od granice, od gorja Kelemen do gornje doline Uz. Zarobili smo više vojnika od kojih 2 časnika. Nakon vanredno krvavog boja sa naše čete opeta zauzele selo Sosmezö. U dolini Buzen, sjeverno granice i kod Brestoceda (?) topovska djelatnost. Kod Predelusa (?) se je neprijatelj povukao. Kod Predeala (?) odbismo dvije neprijateljske navale. Kod Giurala (?) su naše čete bile prisiljene da se povuku na Rucar. Medju visinama na desnom i lijevom brijegu Olta živahna topovska paljba. Kod Colzija (?) je general Praporgeanu umro junačke smrti. Na podnožju brda Jobul-Chitziane(?) su naše čete uništile prevozni vlak. U predjelu Jiul smo u jurišu zauzeli brda Sigleul Mr. i Runoel Mu. (?). Neprijatelj je pretrpio velikih gubitaka te je u nereku uzmaknuo. Učinismo zarobljenika i zaplijenismo 1 strojnu pušku.

Na fronti Oršove topovski boj.

Na južnoj fronti izmjenično opstrijeljavanje. Puškaranje duž čitavi Dunav. Na mnogim smo mjestima potopili ladje sa bugarskim vojnicima, koji se približiše našoj obali, da plijene.

U Dobrudži smo na našem lijevom krilu lakotom odbili neprijateljsku navalu.

Ukupni broj na svim našim frontama do sada zarobljenih vojnika iznaša: 103 časnika, 11.911 momaka.

Političke Vijesti.

Grčka na samrti. Iza kako je Grčka prihvatila posljednju notu četvornog saveza, odrekla se je ona posvema svakoga prava, da odredjuje i ravna sama sobom, i prema tomu Grčke kao samovojne i samostalne države nema više. Antanta si je pod vodstvom bezobzirnog Engleza stavila zadaću, da Grčku tako rekavši do kosuje opijieni. Kroz dugo je mjeseci prikrivala svoja nasilja farizejskim plaštem i pod lozinkom tobožnje zaštite slabijega. Ali kad odlučni grčki kralj nije uza sva rovarenja, tajna i javna, i uza sve izdajstvo Krećanina Venizelosa nasio njezinim zamkama i pao u njezine mreže, skinula je antanta konačno krinku i pokazala pravi obraz te nastupila proti kralju i nesrećnoj njegovoj zemlji svom bezobzirnošću i surovošću. Započeli su „borci za slobodu i kulturu“ sa požarom kraljevskog dvorca Tatoi. Svrhe dudoše nijesu postigli, no taj je napadaj odnosno zločin pokazao, čim se ti takozvani Novoheleni kane služiti. Svaki dobro znade, da su Englezi i njihovi pomagači kadri služiti se surovom silom i nesavjesnošću. Ta u engleskoj povijesti imade sijaset primjera tomu. No da će oni Grčku tako brzo sputati, nije se nitko nadao. Posljednja je nota četvornog saveza na Grčku poučna, ali i kobna opomena neutralcima, a ponajpače sjevernim germanskim državama. Najnoviji, i, kako se čini, posljednji je zločin antante prisvojenje čitave grčke flote. Osim toga traži ona predaju Pireja i željeznice Lariške, i to, da bude drzovitost to veća, u roku od nekoliko sati. Kratak je rok dakako posve onemogućio Grčkoj, da se ma i samo riječima tomu usprotivi. A ispunjenjem tih zahtjeva gube se i posljednji jadni i tužni ostaci grčke neovisnosti. Podjarmljivanje je Grčke započeto iskrcavanjem Francuza i Engleza u Solunu, iza toga su slijedile na oko neznatne, ali proračunane upadice i rovarenja, dok nije kasnije prisvojila antanta sve bežične naprave, uvela listovnu cenzuru, podmitila gotovo čitavo novinstvo i podjarmila si, grozeći se izgladnjenjem, činovništvo i trgovački svijet. Nato je bila grčka vojska razoružana i pričuve poslane kući. A sad eto iste žalosne igre sa mornaricom. Grčki su pomorski vojnici otpušteni, a otvrde uz obale i ratni brodovi, koji su bili predani, nanovo opremljeni. Mjesto grčkih vojnika eto francuskih i engleskih. Najveća je luka u zemlji sad u engleskim rukama, a i najvažnijom željeznicom, koja vodi iz Atene u Tesaliju, upravlja nepriatelj. Tako eto Engleska odbacuje jednu krinku za drugom i pokazuje čitavom svijetu svoju bestidnost tobože pod plaštem zaštite i obrane slabijih. Jadna Grčka! Ona je na samrti, približio joj se je kraj!

Raspoloženje u Bukareštu. „Vossische Zeitung“ javlja iz Stockolma: Neutralni jedan poznavatelj, koji je nedavno ostavio bio Bukareštu i preko Rusije stigao u Stockholm, saopćuje o prilikama i raspoloženju u Rumunjskoj ovo: Tko je glavni grad Rumunjske vidio neposredno iza navještaja rata, jedva bi opet prepoznao sadašnji Bukareštu. Radosti i ratne je opojnosti potpuno nestalo. Bukareštu je sličan mrtvomu gradu. Kavane i restauracije, koje su bile zatvorene iza poraza kod Tutrakana i Silistrije, smjele su doduše biti opet otvorene, ali tek do osam sati na večer. Pošto se ne smije točiti ni opojna pića osim posve lošega vina, to je promet veoma slab. I život po kavanama nije nipošto živahan. Stotine omb ruskih tajnih redarstvenika, koji sačinjavaju velik dio posjetnika pro kavanama, imade oštro uho i ratni sudovi, na koje utječu ruski časnici, osudjuju bez milosrdja i brzo. Samo tijekom prve polovice mjeseca septembra bilo je po ratnim sudovima osuđeno oko 120 osoba radi takozvanih veleizdajničkih činova na dugogodišnje kazne po tamnicama. Uz ovakove je prilike posve nestalo ljubavi Rumunja do Rusa, koja uostalom i onako nije bila odviše velika, da, njesto ljubavi zapremila je mržnja. „Rusi su nas prevarili!“ čuje se na sve strane. Neposredno iza pada Silistrije smještena bje pred ruskim poslaništvom u Bukareštu redarstvena straža, a danas ne smije da udje u kuću gospodina pl. Poklevskog nitko, tko ne može da se iskaže posebnom iskaznicom. Nadalje je zastupnicima novina u Bukareštu bez iznimke rumunjski generalni štop zabranio, da podju kao ratni izvjestitelji rumunjskim četama. Isto tako ne pripušta ruski glavni štop nijednoga rumunjskoga izvjesti-

telja, dapače zastupnik rusofilskog lista „Adeverul“ bio je uza sve naprezanje ruskoga poslanika i Bratianu sa zahvalnošću odbijen. I rusko-rumunjska je granica za privatni saobraćaj potpuno zatvorena. Rumunji očekuju pomoć samo još od Francuske. Ceste u Bukareštu zaviju francuskog generala Paua, od kojega očekuju, da će zaustaviti napredovanje Mackensenovo i Falkenhaynovo. Veoma je veliku zlovolju izazvala vijest, da je kralj Ferdinand položio vrhovno zapovjedništvo nad rumunjskim četama i ostavio glavni stan. Govori se o osobito čudnovatim spletkama, koje da su ga sklonule bile na to. Sad se čuje, e je kralj napustio vrhovno zapovjedništvo, iza kako su zatražili bili iz Petrograda, da se vrhovno vodstvo rumunjske vojske poredi ruskom generalu, sad opet, e je kraljica nastupila bila proti svomu mužu i tražila, da se odreče službe generalisima, kod česa da ju je podupiralo poslanik Poklevski. Čudnovato je svakako, što sad kralj živi negdje u potaji i što ga od onoga vremena, kako je položio bio vrhovno zapovjedništvo, nijesu više vidjeli u Bukareštu, a govori se i to, da se nije od tada više sastao bio ni sa kraljicom.

Rusija i Balkan.

Profesor dr. J. Halter (Tübingen).

Na pitanje, što je Rusijin krajnji cilj na Balkanu, svako zna, da je jedi - tačni odgovor: Carigrad! Ideja o posjedu Carigrada, san o vraćanju krsta na Aju Sofiju, postala je zajedničkom idejom vodiljom cijeloga naroda. Tu se radi o vjerskim, romantičnim, vojno-političkim i privrednim razlozima. Zna se, ruska crkva već skoro 500 godina propovijeda protjerivanje nevjernika iz Konstantinovog grada kao najsvetlanu dužnost ruskoga naroda. Zna se, da Rusija, odkada se dokopala sjevernih obala Crnoga mora, kao potpunu zaštitu toga svoga posjeda želi da dodje do moreuza, Bosfora i Dardanela, koji predstavljaju jedinu kapiju Crnome moru. Zna se, da je ovaj motiv znatno pojačan razlozima privredne prirode od kada ruske financije baziraju na izvozu žita iz južne Rusije, pošto za ovaj izvoz ne postoji drugi put, nego li kroz moreuze. Podrobnije obavještenje o tome pitanju može se naći u brošuri Axela Schmidta „Kranji cilj Rusijin“, a u glavi „Privredne osnove borbe oko Dardanela“ od G. Hermanna. Tamo se na osnovu ruskih zvaničnih statističkih podataka objašnjava kako je Rusija nalijed svojih ogromnih dugova u inostranstvu primorana da izvozi neizmjerne količine domaćih proizvoda. Ovaj primudni izvoz, — poznato je, da se Rus prosječno slabije hrani nego li stanovnik zapadne Evrope, — ide na uštrb narodne ishrane, tako da se može reći, da Rusija prosto odvaja od ustiju svoga naroda, da bi prikupila sredstva za isplatu interesa za ruske državne dugove. Taj se pak izvoz opet za tri četvrtine sastoji iz proizvoda južne Rusije, a za njega nema drugog plovidbenog puta, nego li kroz Dardanele, da je prema tome, kako se veli „dobro Rusije u rukama onoga, koji vlada Dardanelima“. S toga pisac gorespomenutoga napisa s pravom završava riječima: „Dokle god Rusija bude velika, moćna i snažna, ona će težiti za Carigradom“.

No Rusija ne teži samo posjedu Carigrada. Ona, kao što je poznato, teži i prevlaćenu nad balkanskim narodima. A zbog čega to? U prvom redu, — razumijeva se, — to joj je potrebno kao bočna zaštita za njen položaj na Dardanelima. Carigrad bi bio sumnjiv posjed kada bi se u njegovoj pozadini nalazilo nekoliko jakih i nezavisnih država, od kojih bi se moralo stalno zarirati.

No ovim vojničko-političkim razlogom nijesu iscrpljeni motivi ruske balkanske politike. Dolazi us to još jedan drugi razlog. Ne čemo se zadržavati pri razlogu krvnoga srodstva, jer će svako morati da prizna, da se tu na prvom mjestu radi o frazama, a uz to taj razlog ne važi za Rumunje. Ali čemo se za to pozabaviti drugim glavnim razlogom stvarnije prirode, a to je, naime, isto kao i kod Carigrada, privredno-politički interes. O tome čemo naći interesantnih objašnjenja u knjizi, koji je o dardanelskom pitanju za vrijeme svjetskoga rata napisao Rumunj N. Dascovici (La question du Bosphore et des Dardanelles, Zeneva 1915. god.). Pisac ove knjige pokušavao je da njome još u dvanajstom času spriječi njegove sunarodnike od sdruživanja s Rusijom, predstavljajući im posljedice, koje bi za balkanske narode imala ruska pobjeda. Oslanjajući se na citav niz dokaznih i važnih izjava sa ruske strane, on dokazuje, da namjera ruske politike ide na to, da se poslije razoravanja Austro-Ugarske monarhije i osvojenja Carigrada privredno i vojnico ovlada balkanskim narodima. Pri tome je Rusiji u prvom redu stalo, da stekne siguran i ugodan pijacu za proizvode južno-ruske industrije. Kada je počela engleska akcija na Dardanelima, izašla je jedna od najvećih ruskih privrednih korporacija „Društvo za trgovinu i industriju“ sa otvorenom izjavom na javnost, da moreuzi moraju biti ruski. „Jer nikakvo drugo proširenje teritorije“, govorilo se u toj izjavi, bilo na zapadu, bilo na Kavkazu, ne može Rusiji donijeti potrebnu bezbjednost njenog privrednog razvitka“. Valja imati na umu, da su tako govorili trgovci i industrijalci, a nikako apolitičari. Sa ovim se slaže i oduševljenje, kojim je buržoazija cijele imperije, podrazumijevajući tu i jevejske trgovačke krugove, pozdravila ovaj rat. Od njega se očekivalo, prema riječima bivšega socijalističkog poslanika dume, Aleksinskog, „prevlast ruskoga izvoza na trgovina zapadne Azije i balkanskog poluostrva“. Ovo se potpuno poklapa sa onim, što je jedan očevidno ugledni i dobro obavješteni ruski političar pod pseudonimom „Mihail Pavlović“ kratko vrijeme prije početka rata pisao: Da, naime, u prvom redu krupna industrija u Rusiji traži energičnije vodjenje balkanske politike, makar po cijenu rata. A naime, veli se, u prvom redu trgovci i industrijalci u južnoj Rusiji špekulišu sa eventualnom pobjedom ruskoga oružja.

Ne treba zaboraviti, da je u tim krajevima, gdje se ranije širila beskrajna šteta, od dana kada su Višnjegradski i Vitej sa svojom politikom pojačanih zaštitnih carina dali nov pravac cijelokupnoj ruskoj privredi, stvorena znatna i ustalačka industrija. Južna je Rusija zemlja ugljenih i mineralnih rudnika, tako da ju priroda osposobljava da bude industrija zemlje isto kao što joj je omogućio da bude zemljoradnička zemlja. A ova mlada južnoruska industrija osjeća sve veću potrebu za novim pijacama. Ako Rusija želi, da od Balkana načini pijacu za tu svoju novu industriju — to gorespomenuti pisac predočava svojim rumunjskim sunarodnicima — onda ona to ne će moći drukčije postići, nego ako bude silom natjerala Balkan da bude to.

Sredstvo za postizanje ovoga cilja bilo bi osvojenje Carigrada. Njime bi Rusija stekla silnu vojničku nadmoćnost i bila bi u položaju, da u najmanju ruku znatno otežava balkanskim narodima samostalnu trgovinsku politiku. Ali više nego to. Onim danom, kada bi se Rusije ugnjezdila na moreuzima, iščezla bi mogućnost za balkanske države da vode samostalnu trgovinsku politiku. Sva rumunjska i bugarska pristaništa leže na Crnom moru — Porto Lagos na Egejskom moru imao bi se tek izgraditi, a slabo da bi pod tim okolnostima i ostao u bugarskim rukama — tako da bi cjelokupni trgovački saobraćaj tih država bio zavisan od volje Rusije, da ga propušta ili ne propušta kroz Dardanele. Da i ne govorimo o tome, kakav bi položaj bio, kad bi Rusiji pošlo za rukom, da polazeći iz Carigrada, sa svojom flotom izvojuje nadmoćni položaj i na Egejskom moru, što ona sigurno namjerava. Tada bi u stvari cijelo balkansko poluostrvo u trgovinskom pogledu bilo izloženo milosti ili nemilosti Rusije.

Dascovici ima zasluga, što je na osnovu ruskih izjava sa nesumnjivo ozbiljne strane dokazao, kuda su ciljali ruski smjerovi. On navodi jedan izjavu petrogradskih „Birževja Vjedomosti“, lista, kojim se vrlo rado služe ruski ministri, naročito bivši ministar vojni Suchomlinov. Ta izjava glasi: „Uzdizanje Rusije do stanja balkanske sile mora biti popraćeno jednovremenim zaključenjem carinskog ugovora i vojne konvencije sa ostalim balkanskim državama po primjeru, koji je dala Prusk- godine 1866. . . . Ali to je jedino moguće pod predpostavkom, ako Rusija sad ostvari svoja prava (!) na Bosfor i Dardanele i na granične dijelove azijske i evropske Turske. To je sasvim jasno rečeno. Balkanske države imale bi se prisajediniti prvrednoj i vojničkoj ruskoj državi, kao što su njemačke države, u njemačkoj carevini, prisajedinjene kraljevini Pruskoj. Što se pak u Njemačkoj tičalo samo država jedne i iste narodnosti, koje su žudile za ujedinjenjem, dokle se od naroda na Balkanu još nije čulo, da oni žude za jednim tako tijesnim ujedinjenjem sa Rusijom, da osim toga između država Njemačke postoje najjače privredne i trgovinsko-političke zajednice, dokle izmedju Rusije i balkanskih zemalja nema ni traga o zajednici interesa, naprotiv postoji najoštrija utakmica (treba se sjetiti osim poljo-privrednih proizvodi i rumunjskog petroleja), te se prema tome od strane Rusije ne može nikada očekivati privredni razvitak balkanskih zemalja — sve to ništa se ne tiče ruskih političara. S toga oni u svome pozivanju na pruski primjer zaboravljaju — no u Rusiji bez toga primjera ne mogu — da je u Njemačkoj trgovinsko-političko sjedinjenje u carinski savez došlo dobrovoljno i da je postalo za čitav čovječji vijek prije političkog sjedinjenja, dokle bi samo vojnici pritisak, da ne reknemo sila, mogao primorati balkanske narode na prisajedinjenje ili upravo na podčinjenost Rusije. S te strane posmatrano izgleda pristup Rumunjske sporazumu koliko glupo toliko i kukavički. Za nas je dvojno važno utvrditi, kakva je zadnja misao ruske balkanske politike: da se Njemačka i Austro-Ugarska silom potisnu sa trgova balkanskih zemalja, pa da se od ovih, vojničkim pritiskom, stvori polje za trgovinsku i industrijsku eksploataciju od strane Rusije.

Domaće Vijesti.

Puljska opčina. Tvrdjavni komesar javlja: Daje se na znanje u gradu ostalom pučanstvu, neka na svoja zemljišta postavi pretpisane table. Kad bi uslijed pomanjkanja takve table bilo zemljište, što pripada osobi, koja se tu nalazi, bilo od vojnika i samo izorano, onda obradjeno od vlasnika, gubi taj posljednji svako pravo na žetvu.

Gradsko kazalište. Danas se daje zadnji put opera „Faust“. Početak u 5 i po pop.

Preminuo je u Gross-Meiselorfu (Dolnja Austrija) Ivan Grbin iz Ližnjana u starosti od 85 godina. U kasnu uru ponoći bio je providjen sv. Sakramentima po vlč. gosp. Ljubomiru Nikoliću, koji ga je i sprovodio i zajevao mu u našem jeziku: „Oslobodi mene gospodine“. Na sprovodu bilo je mnogo našeg naroda.

Voiničke vijesti.

Dnevna zapovjed lučkog admiralata broj 291 od 17. listopada 1916.

Posadno nadzorstvo: Nadporučnik Starhel.
Liječničko nadzorstvo na N. V. b. „Bellona“: Linijski liječnik u prič. Dr. Weiser.
Liječničko nadzorstvo u mornaričkoj bolnici: Linijski liječnik u prič. Dr. Groyer.

Razne Vijesti.

Ratni milijunaši u Karlovim Varyma. Gostovi Karlove-Vary nijesu lišeni njednog od onih užitaka, koje su imali prije rata. Što se tiče aprovizacije, načelnik Karlove Vary pokazao se strategom prvoga reda. Uspjelo mu je, da nabavi veliku količina bijelog brašna iz Rumunjske, i to malo prije nego je provalio rumunjski rat. Krasnog bijelog brašna, koji daje najbljeđi kruh na svijetu, hrižak i lijepo pečen, dobiva svaki po 35 dekagrama na dan. U gostionama nema nijednog stola praznog. Tamo gdje svira glazba, vlada osobita živahnost, veselost i bezbrižnost. Karlove Vary bile su uvijek grad raskoši kao sada za vrijeme rata. Dučani ne mogu dovoljno smagati tolike količine dragocjenosti, svih odjela i ubrusa, starina itd., koliko bi mogli prodati. Čini se, da su se ovdje skupili svi oni ljudi, koji su za vrijeme rata postali milijunaši. Lake i neočekivane zasluge donijele su sobom i želju za rasipanje novca.

Bijeli konj. U predašnje doba nije bilo svakome dozvoljeno, da jaše na bijelome konju. Bijela boja konja bijaše znak suverenitetа i gospodstva. Tako je g. 1437. Karlo VII. ušao u Peria na bijelome dogatu. Što ljetopisci naročito spominju. Karlo IV. je uvijek jahao na bijelu, kad bi ulazio u kakav grad, a to se smatralo vladarskim znakom „Signum dominationis“. Još na svršetku 18. vijeka postojao je taj običaj u Francuskoj, jer general Bardin pripovjeda o generalu Lafayettu: „Usprkos revolucije zadržao je Lafayette svoga bijelog konja, kad bi se pojavio pred četama, jer bijela boja konja bijaše prije znak vrhovnoga zapovjedništva i pravo glavnoga generala“. Čini se, da u Prusiji i u Njemačkoj takav običnili običaj niti propis nije postojao. Ipak na mnogim slikama vidimo vladare i vojskovođe na bijelcima.

Njemačko kazalište u Trentu. Dolaze vijesti o budućem njemačkom kazalištu, koje bi se imalo ustrojiti u Trentu. To će biti prva njemačka pozornica u ovom gradu, što ga Italija toliko naglasava u programu svojih ratnih ciljeva. Upravu će budućeg kazališta preuzeti ravnatelji Exl i Seder.

Povijest ručne granate. U ovom se je ratu često već znalo desiti, da se ustvarilo već odavna zastarjelo i gotovo već posve zaboravljeno oružje te se stalo rabiti u obnovljenom, popravljenom i usavršenom obliku. Tako primjerice oklop, kojim su se zaštićivali isprvice topovi i kasnije oklop, kako ga je rabila pješadija. O njem se nije u novije doba gotovo ništa više znalo, dok eto nijesu u najnovije doba opremili Talijani svoje pijonire od pete do glave oklopima poput vitezova u srednjem vijeku. Štićno je bilo i sa priručnom granatom. Kao oružje ona prastara ako i ne tako stara kao kaciga i oklop, no ipak se u današnjem obliku spominje već godine 1427. U bitnosti je bila tada upravo tako sagradjena, kao i danas, samo paljba je bila jednostavnija i manje pouzdana. No bilo je ručnih granata i prije te godine, dapače i u vrijeme, kad još nije bilo baruta. To je ona glasovita „Grčka vatra“ u stanovitim oblicima uporabe. O sastavu te „grčke vatre“ nijesu učenjaci još složni, no veoma je vjerojatno, da se radi o preteči baruta, dakle svakako o smjesi smole, sumpora, nafte i salpetra. „Grčku vatru“ bacali su općenito iz strojeva za bacanje, ali su ih bacali i rukama te nazivali hirosfonima. Ove su se sastojale iz izdubenih kamena ili iz željeznih posuda sa škuljama, a u njima je bila lako upaljiva masa. One se dakle u bitnosti ne razlikuju mnogo od sadašnjih ručnih granata. Prvih stoljeća iza pronalaska baruta rabili su veoma mnogo ručne granate; ime „grenadir“, koje je nastalo u 17. stoljeću, potječe od granate, kako je poznato. Tek u engleskoj vojni u Sudanu počeli su ih u velike rabiti, a pogotovo u rusko-japanskom ratu, ponapače kod opsjedanja Port-Artura. Tad su ih Rusi izbacali preko 100.000, dnevice gotovo do 7500. Većinom se je taj radili s ručnim granatama, koje su pravili pijonire iz svih mogućih predmeta, kao iz škatulja od konzerva, cijevi od bambusa itd., koje bi napunjali barutom, šimozom ili dinamitom. Silan prasak kod eksplozije, zagušljivi dimovi, jaki pritisak plina i raspršnuti komad, koji su smrtno djelovali, sve je to silno djelovalo fizički, a i moralno. To je i jest uzrok, što su ih odmah iza rusko-japanskog rata počele sve države prokušavati i uvadjati. U svjetskom ih ovom ratu rabe u tolikoj mnoštini, da brojevi iz rusko-japanskog rata iščezavaju. Dakako da je medjutim vojna tehnika proizvela svu silu upotrebljivih modela, a naši visoko razvijena industrija nastoji oko toga, da ih vojsci nikad ne uzmanjka; no uza sve to igra i takozvana „pripomočna“ granata, koja gotovo posve naliči onoj kod Port-Artura, još uvijek veliku ulogu. Ove potonje prave pijoniri iza fronte te je njihovo djelovanje veoma uspješno.

KINO
Crvenog križa.
ULICA SERGIA BROJ 34.
Danas novi raspored.
Sami, oštroum poslovne kuće
zabavna životna slika u 3 čina.
Zabavno poslijepodne
komično.
Neprekidne predstave.
Ravnateljstvo si pridržaje pravo promijenati raspored.
ULAZNINA: I. prostor K 1·—; II. prostor 40 lil.
Uči se može kod svake slike.

B. De Prato
Vježbenica talijanskog jezika
za
opće pučke škole i za samouke
dobiva se kod tvrdke
Jos. Krmpotić Pula.

Proširujte „HRVATSKI LIST“, taj prvi i jedini hrvatski dnevnik u Istri.

Koledar „Danica“ za god. 1917.
nelom je prispio te se dobiva kod Josipa Krmpotića ◆ Pula ◆ Piazza Custoza br. 1.

Elektrotehnika i rat.

Napisao dr. St. Plivelić.

Gotovo je nemoguće i pomisliti moderno ratovanje bez elektrotehnike, a kamo li zamisliti bilo kakove znatnije uspjehe za onu vojsku, koja se ne bi koristila tom znatnom granom ljudskoga znanja. I što se koja od zaraćenih stranaka zgodnije i obilnije — osim ostalih tehničkih pomagala — služi elektrotehničkim izumima, to već ona sama po sebi, kad bi brojno bila i slabija, dobiva znatne chance za pobjedu i uspjeh sveštala bojevanja. Ako sad uzmemo u obzir, da je i njemačkom carstvu, koje je nanci dalo na svim područjima toliko umnih radnika, kolijevka moderne elektrotehnike, gdje su se veliki problemi elektriciteta ponajprije priveli u praksu, a i naša monarhija, da je u elektroindustriji, osobito u zadnjem decenniju, snažno uznapredovala, onda nam već ova činjenica sama može podati opravdano pouzdanje, da će slavodobitne naše i našega možnoga saveznika vojske s pobjedom dovršiti ovo strahovito vojevanje, kojemu je danas kulturna Evropa poprištem.

Iz pojmljivih razloga ne će nam sada biti moguće dati potpunu sliku o uporabi elektrotehnike u ovom ratu; o njoj će nesumnjivo nastati čitava literatura, ali tek poslije rata. Mi se u ovim redcima možemo ograničiti tek na izvještaje, koje zapovjedništva naše i saveznićkih vojska ili sama publicirajo ili dozvoljavaju, da se objelodane.

Prema tim izvještajima razabiremo, da je uporaba elektrotehnike u ratne svrhe danas dvostruka i to direktna i indirektna. Neposredni korist donosi elektrotehnika praktičnom izrabom na fronti i iza nje u čisto strategične svrhe; dok je posredna korist namijenjena liječenju ratnika i ublaženju njihovih bolí, koje su nastale zbog zadobivenih rana na zaštitu.

Medju ove prve uporabe spada ponajprije

električno svjetlo.

Već i prije rata znalo se, da je ovo svjetlo najbolje rasvjetno sredstvo, koje danas imamo; ali tek u samom ratu, pogotovo na fronti, pokazalo se, od kolike su koristi njezine koristi za strategiju osobite prednosti električnoga svjetla nad ostalim rasvjetnim sredstvima. Kakova je samo blagodat za ratnike rasvjeta streljačkih jaraka tim svjetlom! Nije tu samo intenzitet toga svjetla, koji dolazi u obzir, nije njegovo svojstvo, da svjetli u zatvorenom prostoru, bez dima i opasnosti itd., već se osobito cijeni njegova brza montaža, njegovo lako pripajljivanje i gašenje u tim inače za naše ratnike tegotnim boravištima.

Veliku ulogu čine i one bezbrojne džepne električne lampe, koje vojska upotrebljava u tamnim noćima na neprohodnim mjestima, po gudurama i šumama, kod patrolskih hodova, kod stražnjaja u tamnim prostorijama itd. Te su lampe neovisne od kiše i vjetra, u svakom su trenutku spremne na porabu, da svjietle, a — ako pogiberi zapriieti — da se i s mjesta ugase. No vojnici ne nose te lampe u rukama, jer ovo moraju biti slobodne za druge svrhe, nego ih pričvrste na kapute i kabanice. Budući pak da se u ovom ratu već više puta desilo, da je ovakva džepna lampa svojim svjietlom odala neprijatelju našega vojnika i on tako stradao, od novijega se vremena počinja u vojskama centralnih vlasti upotrebljavati džepne električne lampe, koje je konstruirala firma dr. Ing. Schneidera & Co. u Frankfurtu na Majni. Te lampe providjene su kruglastim metalnim zastorom, koji poput vjedja na očima otvara i zatvara lampu i zbog njezinoga kosoga namještenja pušta svjietlo samo koso pred onoga, koji ju nosi. Time noću svjietlo te lampe rasvjetljuje ono, što je najnužnije, naime prostor pred vojnikom. Tako on može lako čitati geografsku kartu, gledati na sat, razbirati put pred sobom itd., a da sam ostane neopažen.

A i veliki reflektori s električnim svjietlom, kojima je zadaća, da u nočno doba na kopnu, s brodova i zrakoplova obasjavaju područja neprijateljskih pozicija, čine veliku uslugu vojskama. To sve uzrokom je, da se zapovjedništva vojska, gdje je iole dopuštaju prilike, mnogostruko služe električnim svjietlom u svoje svrhe.

Dalnja uporaba električne energije u ratu jest njezina

termična djelatnost.

Kao što je poznato, pomoću električne struje možemo danas kuhati jela, grijati peći itd., a da ne trebamo u tu svrhu — barem ne direktno — ni komadića drva ili ugljena. Pomislimo sada položaje naše vojske n. pr. u Dolomitima, u visočnom jedu i snijegu, u visinama od 2000—3000 metara nad more. U tim pustim krajevima, na kojima uz strahovite vihore vlada gotovo neprekidno temperatura od barem 20 stupnjeva C. ispod ništice, borave na biljade naših ratnika, koji su ne samo izvrgnuti neprekidnoj životnoj pogibelji, nego i tomu, da se smrzne i tako jadno poginu ili što je još gore, da zadobiju bolesti, koje su neizlječive. Makar se oni bogzna kako odjenuli toplom a i vunenom obućom, u mnogo im slučajevima ne pomaže kraj tako oštre zime, koja onuje vlada. O gorivom pak materijalu ni govora, a sve kad bi se on i donio na one vrletne visove, ne bi se njime smjele ložiti peći radi dima, koji bi neprijateljima odavao naše položaje. U time teškim prilikama pritječe u pomoć i opet električet. Na vrlo duhovitu način konstruirane su male okrugle električne peći, koje grije struja, što dolazi tankom izoliranom žicom, iz centrale, postavljene daleko negdje na sigurnom mjestu. Te električne peći osobito dobro dolaze momčadi kod straže, koja je primorana, da vani u neposrednoj borbi s elementima zime, dakle nezaklonjena, vrši svoju tegotnu službu. Vojnik naime, koji danas ima takovu malenu peć, može na njoj stojati, da si noge grije, može na nju sjesti, ruke grijati itd. i time mu je mnogo pomoženo, jer je siguran, da se barem ne će smrznuti. Isto su tako u tim hladnim krajevima od velike koristi električni aparati za kuhanje i grijanje jela, za sterilizaciju kirurških instrumenata itd.

(Nastavit će se.)